

نقش رسانه ها در ارائه الگوی خانواده اصیل ایرانی

یک پژوهشگر گفت: نهادهای فرهنگی و فرهنگ ساز ما به جای اینکه کار اصولی بکنند و فرهنگ را مدیریت کنند به خرده کاری فرهنگی می پردازند.

یک پژوهشگر گفت: نهادهای فرهنگی و فرهنگ ساز ما به جای اینکه کار اصولی بکنند و فرهنگ را مدیریت کنند به خرده کاری فرهنگی می پردازند. از اصل کار یعنی مدیریت فضای کلی فرهنگ غافل می شوند. حالا یکی از آن بخشها خانواده است.

احمد پهلوانیان در مورد اینکه مختصات و مشخصات و ویژگیهای خانواده ایرانی در طول زمان چه بوده است به خبرنگار مهر گفت: خانواده ایرانی خانواده ای است که هم دارای فرهنگ ایرانی است و هم سابقه فرهنگ اسلامی دارد. محوریت خانواده، احترام و فضای مهر، محبت و الفت بین اعضای آن است. رعایت احترام و شئون و حدود و روابط در بین اعضای خانواده را می توان از مختصر ویژگی هایی خانواده ایرانی بر شمرد.

وی در مورد اینکه اگر گذشت، ایثار، محبت، عطف، پاکدامنی و تعهد اخلاقی را از ویژگیهای خانواده اصیل ایرانی بدانیم تا چه حد این ویژگی ها امروز در خانواده جاری و ساری هستند و اگر کمرنگ شده اند به چه دلیل است، هم گفت: مشخص است که نسبت به گذشته این ویژگی ها کمرنگ شده اند. محبت و الفت بین اعضای خانواده، احترام و حفظ و حرمت حریم خانواده و... کمرنگ شده است و برخی از اینها نتیجه زندگی امروزی است. به هر جهت وقتی اعضای خانواده درگیری های خارج از خانه دارند و مشغولیت های خارج از خانه به جهت مسئولیت های اقتصادی و یا تحصیلی و مسائل فرهنگی دیگر است که افزایش یافته طبیعتاً روی روابط و مناسباتی که بین اعضای خانواده از جمله احترام ها و محبت ها است، تأثیر می گذارد.

قائم مقام مرکز پژوهشهای اسلامی صدا و سیما ادامه داد: این یکی از علت ها است یعنی شرایط زندگی در این دنیایی که درونش هستیم. اگر شما به روستاها و شهرهای کوچکتر بروید که این شرایط در آنها کمرنگ تر باشد آن ویژگی ها هم قوی تر است. اما یکی از عواملی که در تمام حوزه های زندگی بشر از جمله زندگی خانوادگی تأثیر گذاشته همانا رسانه ها هستند و تأثیرات مستقیم و غیر مستقیمی که می تواند در حوزه های مختلف فرهنگی از جمله خانواده هم گذاشته چه رسانه های مرسوم و قانونی و چه رسانه های غیر قانونی که به هر جهت در دسترس خانواده ها هستند و افراد زیادی از آنها استفاده می کنند.

این کارشناس ارتباطات در مورد اینکه نقش رسانه ها به ویژه رسانه ملی در ارائه الگوی خانواده اصیل ایرانی چیست آیا الگوهایی که ارائه می کند با سنت خانواده ایرانی همخوانی دارد هم اظهارداشت: به هر جهت رسانه طراز شکل گیری فرهنگ است و اگر بخواهد تفکری در جامعه نهادینه و فرهنگسازی شود یکی از قوی ترین ابزارها، رسانه است. در جامعه ما بخاطر مختصاتی که رسانه ملی دارد یکی از آن قوی ترین ابزارها، رسانه ملی است. هیچ کس نمی تواند تأثیر رسانه را بر شکل گیری فرهنگ خانواده مثل ساحت های دیگر فرهنگی نفی کند یا کمرنگ بشمارد. اما آن تصویری که تاکنون از خانواده، سیمای (تلویزیون) ایران و بویژه سریالها و دیگر برنامه ها ترسیم کرده تلاش زیادی شده که متناسب با ویژگی های خانواده های ایرانی اسلامی باشد. ولی طبیعتاً این تلاش ها از دو جهت موفق نبوده است. یکی اینکه آن تصویری که ارائه شده منطبق بر آن ویژگی ها نبوده است، بسیاری از این تصاویر که از خانواده ها در سریالهای ایرانی می بینیم تصویری از بخشی از جامعه ایرانی است، البته آن بخشی که در اقلیت است نه بخش اکثریت است. روابطی که بین اعضای خانواده است یا عضو جدیدی که به خانواده اضافه می شود مثل عروس یا داماد روابط و مناسباتی که در سریالهای ایرانی نمایش می دهد مربوط به بخشی از جامعه است که آنهم بخشی از شهرهای بزرگ مثل تهران و اصفهان و تبریز، ولی کلیت جامعه اینطور نیست.

قائم مقام مرکز پژوهشهای اسلامی صدا و سیما تصریح کرد: البته در این عرصه در جهت عدم موفقیت کامل رسانه ملی رسانه های رقیب مثل ماهواره ها هم نقش جدی و تأثیر گذاری داشته اند که آن هم قابل اغماض نیست.

این کارشناس رسانه در مورد اینکه نهادهای مسئول و متولی در امر خانواده تا چه حد به اصول فرهنگی و سنتی خانواده ایرانی توجه می کنند اگر کم توجه هستند علت آن چیست عنوان کرد: باید گفت تا یکسال و نیم پیش این نهادها بسیار کم توجه بودند کلاً نهادهای فرهنگی و فرهنگ ساز ما به جای اینکه کار اصولی بکنند و فرهنگ را مدیریت کنند به خرده کاری فرهنگی می پردازند. از اصل کار یعنی مدیریت فضای کلی فرهنگ غافل می شوند. حالا یکی از آن بخشها خانواده است بخشهای دیگری را می توانید نام ببرید و اضافه کنید که در آنها هم اغماض شده و نهادهای فرهنگی و فرهنگ ساز در آنها هم اغماض کرده اند. اما از یکسال و نیم پیش به این طرف بعد از سخنرانی مقام معظم رهبری در حوزه سبک زندگی که یکی از عمده ترین بحث هایش بحث خانواده است توجه نهادهایی مثل رسانه ملی، شورای عالی انقلاب فرهنگی به خانواده و حفظ ارزشها و سنتهای آن، آنچنان که سنتی بوده و ریشه های خانواده مدنظر بوده به تبلیغ و ترویج آن به عنوان بخشی از سبک زندگی اسلامی ایرانی توجه بیشتری شده است.

قائم مقام مرکز پژوهشهای اسلامی صدا و سیما در در مورد اینکه چگونه می توان نسل جدید را با سنت و فرهنگ خانواده اصیل ایرانی آشنا کرد هم تأکید کرد: اگر که آنچه که بود را خراب نمی کردیم نیاز به آموزش نبود. نسل جدید در خانواده ها تربیت می شدند و یاد می گرفتند. ولی متأسفانه دوگانگی ای که بین سنت و مدرنیته پیدا کردیم و راه برون رفت منطقی از این تناقض و

دوگانگی پیدا نکردیم خانواده ها و اعضای خانواده ها و بویژه نسل جدید را دچار بحران و تردید می کند که بالاخره کدام روش درست است و کدام روش باید عمل شود. باید کار تئوریک و نظری در این حوزه انجام شود. شرایط و ویژگی های خانواده ایرانی اسلامی با توجه با شرایطی که ما درونش هستیم یعنی زندگی دوران مدرن که دغدغه ما مسئولیت ها و گرفتاری های خاص خودش را دارد متفاوت است با 20 سال 10 سال و یا حتی با سال پیش.

این کارشناس رسانه تصریح کرد: یک تئوری خود بسنده که روز به روز نو شود و پاسخگوی نیازهای روز ما باشد بر روی این مقوله باید کار شود. در همین راستا باید از فرهنگ سابق که بیان ویژگی های خانواده های ایرانی اسلامی بود باید وام گرفته شود. ریشه ها همانها باشد که سابق بود اما تظاهر و مظاهرش در دوران جدید بعضاً متفاوت خواهد بود و فرق خواهد کرد.